

Դպղից Մասնական մեծ յազակը՝
որ մեծ Արեւելք կը կոչա՞ի, կը օգլոյ
Մասնական օթեամներուն ինպատ
բերա՞ի հրկիւելոց առած զումանե-
րէն զան՝ 3000 ֆրանքի առաջնին գու-
մար մալինք ստառա:

Այս առաջնին օգնամենէն լատ,
յիշեալ մեծ յազակը իր հեղմակա-
թեան ներքեւ զամուող դազիոյ բո-
լոր օժնամիներուն մասնակցութիւնը
ինդրած բլլարով տարախոյս մինց որ
առելի մեծ զամաններ պիտի զան
Դադիոյ Մասնակտուն կողմէն:

Բ. Գուուը մայրաբարպիս գեա-
սպաններուն հետեւեալ վայրերականը
դրկեց՝ ստար հարատակաց անշարժ-ըն-
տապատճ քի աէը ըլլուուն վեց:

Պ. Գետպան:

Տ. Բ. Գուուը իմացու որ ստար հը-
պատակաց կալուածատիրաթեան ի-
րաւունք շնորհու օրինաց հրամագակ-
ուէն առաջ ինքը մատարագութիւնը թուր-
քիոյ մէջ անշարժ տարատաճք ունե-
նալու փափաքանօք ինդինքնին օս-
մանեան հպատակի կարծեցցիր են
որպէս քի իրման անու ամբը կուլուա-
ծադիր ստանան:

1284 սէֆէր 7 ի օրէնքի, անոր
յարակից պայմաններուն հաւանութիւն
ստուզ տէրութեանց հպատակներուն
վրայէն կալուածատիրաթեան արդել-
քը վերցուցած ըլլարով Բ. Գուուը նոյն
օրինաց դարձագութիւնը գիւրացը-
նելու եւ վերցիւեալ պայմաններով
ձեռք բերուած կալուածատիրոց պատ-
ճառաւ կալուածատիրան սուրեւառա-
թեանց մէջ ծագէիթիք գժաւութիւն-
ները բառնալու փափաքը վերցիւեալ
տէրութեանց ցոյց տալու համար՝ կը-
գափի պաշտօնատան հրաման ըրաւ
սէտք եւ ամանակ իրար կալ-
ուածադիրներուն ստուգելուն կուլուա-
ծադիր սայց սասարցաց ինչ աղքէ ըլ-
լարնին անոր մէջ նշանակելու:

Աղաւելովու որ որչումի ձեր աղ-
դակից ծանուցանելու համիք,
Մամիք:

ՀԵՐԵՎԻՌԱՅԻՆ ՈՒԹՔ

Լուսար 29 յունիս
Ազ հաւատան թէ Ամերիկայ մաց-
եալ հաւանակաց կրամի նախագահը ու-
րաշեր է միացեալ հաւանակաց Լուսարա-
մի գետանը. Պ. Մօթլի եւս կանչէր.

Քարի մէջ խաղաղութիւնը վերահաս-
տառաւած է, բայց դարձաւորց աշխա-
տութիւնէ դադարումը կը շարունակէ:
Ակնան 29 յունիս

Արքանը 20000 ֆրանք ստուաւ Շերայի
հրեւելոց համար
Ֆիորենցիա 29 յունիս
Խալական կամեանանաւու լուսարը
կը ծանուցան թէ Խալական գալուց ըս-
տիպացական խամաներէն յորդորեալ մաս
օրերս Կ. Պոլս պիտի երթից իր գրւուց
Մէջմէտ թէվիդի փափակն հան, որ անյա-
զու գաղբանակիրա կը կանչէր

Փարիզ 30 յունիս

Սուպար փախան այսօր հու հասաւ:

Փարիզ 30 յունիս

Օրէնսդրական ուղղումն մէջ այսօր վե-
հարաբարթիւններ կամ սարեկան զին-
ուրաբարթիւնն ներկայ թուուցն վրաց
որ 90000 է Լուզիոֆ մարտախան ըսաւ-
թէ վերջին անուած այս թիւն 40000 հո-
գի պահեցներին ընդհանուր հրաւեր
մէր զինուորական պտուրաստթիւնները
դադրեցնելու, բայց լուրի չեղաւ. հու-
սարա պէտք է որ սարեկան զինուորա-
ստթիւնն ուղարկեալ գուուը 1868 ի օրինաց
համեմատ անփոխու մետք Պ. Թիւր մա-
րտախանի ըսած հասաւածց ըսելով իւ
խաղաղութեան անվրդով պտուրաստթիւ-
ռու համար հարկ է որ Դարձիւ հջոր Էլ-
լայ. Պ. Օլիվէ. Պ. Ժիւ Ֆալիի պատա-
խանեւու ըսաւ թէ խաղաղութեան պահ-
պտուրաստթիւնը ոչ մէկ ժամանակ հի հա-
ւունէ աւելի աղաւովցած չէր, եւ թէ
անն կառավարութիւններն հասկած հի
որ 1836 ի եւ բրաիկ դաշտագութիւննե-

րը սէտք է հասաւած ողանուին:

Հասկիւն ևկած լուրերը կը ծանե-
ցանին թէ անփախութիւնը գեռ չէ հաս-
աւատաւած, բայց այսօր վազը սիմի հաս-
աւատուի:

Մատրիտ 30 յունիս

Թերեւ անկարուութիւններ պատահե-
ցան երեկ կարունի մէջ եւ չորս մարդ

վիրատեցան:

Ական արական չհասակիր.

Լիվրուու 30 յունիս

Բահակա Ա. Ա. Յունիս

Յանու Անգլ. 924:

» Օսմ. բաց. 52:

» Կոց 54:

Փարիզ 4 յունիս

Բանի Գաղու. 72,85

» Խոտու. 605,0

Փոխ. Պա. 4863 370

» « Նոր. 349

» Բան. բաց. 52,63

» » Կոց 52,30 իւն.

» Օսմ. Պահքա. 620

» Բաէտի Ժէն. 347

Կանաչ Դաշտական կամացաւունի

Կանաչ Օւստած ուստածունի

49 յունիս իրիկան զայուեցաւ. 57. 20

20) » շարաթ ասաւուած

բացուեցաւ. 36. 38

վար դին. 36. 24

Կու օր գոյուեցաւ. 36. 38:

• • •

Ա.Զ.Դ.Ա.Յ.Ի.Ն

Օգաստափառ ինքնական սուաջն
կարու ի Մէջմիթէ պատամնան մնոր-
շեց Ա. Հայրիկին:

Եւեղուիոյ (Բարդա) համակին սուաջ-
նորդ Տ. Եղիշէ մայրագոյն վարդապետ-
ար կուտինայի (Քէօթմահնա) Պատրի-
արքական փախանգորդ. անուանեցաւ:

Եը լունք թէ վարչութիւնը քանի
մը ազգային կարեւ որ խորաց ասկան-
գականութիւնը նկատելու երեկ օրու-
շեր է երեալուամական ժաղալու դո-
մանի պատճանաների մինչւ ցարուց պա-
տճանան անոր մէջ նշանակելու:

Մշկցի Միթմար սնուան մնորդան
վարդապետին երսաւացը մարդու գա-
տապարտուելուն պարագաները մեր
Պատրիարքաբանին անհօգութեան մինչւ
ըսենք թէ արի մերեւու մեջ անոր ան-
ուածադիրներուն կուտինը կամանա-
գական կամանագորդ կէմ:

Կաման անուան անուան անուան:

Մակալութիւններ տալէ եաւ վախեր

ի. Պօլիս եկիր էլու Յակով Պատրիարքաքը

վինքը կրկն աքարտ վահեր ուղեր էր

բայց լու զինքը այսու եւ այսու եւ

այսու եւ այսու եւ այսու եւ այսու

թողիկաց գլուխներն ի ժաղավառամա-
րի լատաւ եւ իրարու հետ հաշտեցուց՝
իրակնյիկաց խնդիրները չափաւորելով
եւ Հայոց ալ իրաւացի ցոսումն իջև-
ցունելով; Միաբանութեան գաճառի իր
մը կը բահցաւ, որ Հայոց Պատրիարքին
եւ համանիկաց արք եպիսկոպոսին հա-

շահութակաց և ա և ա և ա և ա
անոն թիւնն սառնալէ ետեւ՝ չոտմի
զատին վաւերացմանը պիտի ներկա-
յացուեց եւ երկու եկեղեցեց աց յա-
րաբերութիւնները պիտի կանոնաւո-
րէր թացց այս կարգադրութենէն յա-
ռաջ պայմանը բարի արդիւնքը ձիգվի-
թաց մեծ աւոր Հ. Պաքսնիէի ընդդի-
մութեամբը կորսուեցաւ: Ի զուր Ֆէ-
րիոլ ջանաց անոր հասկցնելու թէ վար-
թոյիկաց գէմ հաշածումը կընուը ընդ-
հանրանալ բոլոր թուրքիոյ մէջ. թէ
Առաջմանը կրնար սառափի հրամաններ
հանել որք մօհացու հարուած մը կու-
սարին պատրիարքութեան, որոյին ետէն
կոթորդիկներուն հաստատամատ թէ անը
չէր վասահուեր եւ թէ հալածանքին
առջեւը կրնար առնուիլ առանց կըրօ-
նի շահուն դպչէլու: « Այս ստիլովա-
կան վաստերուն՝ զորս մարդասիրու-
թիւնն ու նախառեսութիւնը կը ներ-
շընէր, Հ. Պաքսնիէ պատասխանեց թէ
ու Եկեղեցին ժամանակաւ աւելի բու-
ռըն հալածանք կը ած էր. թէ հայերը
պէտք էր չարչարուիլ սավորէն. թէ ինք
չէր կրնար ընդունիլու կաթողիկոններն
ամենավորը հաղորդակցութիւն մ ու-
նենացին իրենց հերձուածող եղբաց
հետ, եւ թէ ամենն զառն չարչարան-
քը աչու ընին պէտք էր առնուին»: «

Դժբաղվարար ջէրիոլ ոչ բաւա-
կան սովորութիւն ունեցաւ. իր կար-
ծիքը քաղեցնելու, ոչ աշ հասաստա-
մութիւն անոր վրայ յարստեւելու;
Բանկարծ իր հաշտարարութիւնն փոր-
ձը մէկդի թողլով, յիմորարար բըռ-
ուութիւնն կողմը նետուեցաւ, որ տուա-
ւել յարմար էր իր կրակոս բնաս որու-
թեան, իր կուռասէր միտսնց, և
պէտք է նաեւ ըսել այն վախոնի կա-
ցութեան, որուն մէջ կը զնէին զինքը
Հռովմի անիրաւ բանացումն և ձիգ-
վիթաց պահանջումները, դաշդից թա-
գաւ որին կ. Պօրոյ գեսապանն այն ժա-
մանակ Հռովմի ամժումն ալ ներկայա-
ցու ցին էր գոնէ այնչափ, որչափ դաշ-
դից արքունեաց երեսիոնանն էր, եւ

Philippine J.

գեռ մեկ կողմանէ քաղաքականութեան ի և առեւտրական գործոց վրայ լուի ԺԴիանդեկանթին կը դրէր, միս կողմանէ կրօնական մեծ շահոց վրայ պարբերական նամակներ կուզդէր ի Հայովին Լուի ԺԴ՝ որ իր իշխանութեան համար խփառ նախանձումներ եր, այս թղթակցութեան անորոշեհան թիւները նշանակեր եր, բայց յետոյ աչք զ ոցին եր, եւ ինչպէս որ յաճախ կը պատահի, սախուս թիւնը պարտականութիւն եղեր եր:

Մինա կողմանին՝ ճիզվիթներն օր-
քան զօր իրենց զ երին կարիւպու-
թիւնը մեծաց ցեր էին, և ոյն ուղղա-
կի աղդեցութեան վրայ՝ որ Հառիմի
արքունիքն իր առիպուղական նամակնե-
րով Դաղղիսյ զ եսպանին վրայ՝ ի զ ործ
կը գնելը, տեղյաց ցեր էին իրենց հանա-
պարօքեաց վեճերուն, տենչուու և խո-
ռառվայրդ զ ործունելու թեան և յոն-
գու զ ն յափշտակութեանց և զ բաւ-
մանց արգիւնքը իրենց ու զածին պէս
տեղեկութիւն զ բերվով Հասկմի ութուուն
եւ անոր հրամանները Խերչնչերգի Հը-
ռուսմի եւ Գալլիսյ արքունեաց միջացաւ
մէրիօնի վրայ իշխելով եւ եթէ իրենց
զ ործիք ըլլալէ զ աղդէր, զայն զրապար-

“ Անմակ Ձերիսի առ չ : Ֆլորիս ու
բան միջ չ : Պարօնիքի այս խոսքերը բառ
առ բառ պահպան են ”

մը պիտի ունենար, Ֆէրբիոի գեւսպա
ըլլալ եւ կ, Պօլիս հասնելին տռաջը
կըսած եր, Ֆէրբիոլ Հունդարիոյ մ
թուրքաց բանակը գտնուած ժամ
նոկ լիելով որ Աւետիք քանի մ' ա
հաճայ խոռքեր ըրեր է, Լուի ԺԴի զ
իր բողը աղցեցու թիւնը բանեցո
ցեր էր Մհեծ Խոյարքումն քով, եւ յա
գուզն արքեպիսկոպոսն աքանիլ ար
եր էր:

Բայց 1701 դեկտեմբերին, ու
պատմոյն շափաղանց խնառութիւնը պ
ծառ կերպարվ դարձանաւեցաւ։ Դե
պես Ֆէյլուլահ է Ֆէնսախն, որ կրօնա
կան դործոց զցուխն էր, բայց Սու
թան Մուսթաֆա Բի վրայ տնեցա
ազգեցութեամբը բարձր թուռք.քիոյ տ
րութիւնը նա կը կառավարէր, ժամ
նակաւ կաբնոյ մէջ դատաւոր (գամ
ըլլալով) հնի Աւետիքի հետ բարեկ
մացեր էր։ Մահմէտական կրօնին ո
առաջին պաշտօնատաղը՝ որ Մեծ
պարքանի ըն ընտրելու եւ տապալել
չափ գորաւոր էր, կցցաւ նաև իր բ
րեկամը և, Պօլոյ եւ Երուսաղէմոյ Հ
յօց պատրիստը քննել։ Ի դուր Ֆէրիք
աէրութեան մեծ դիւճնապետէն
Մեծ Նպարքուի Քետահետյան խնդը
որ Աւետիքի աքասրը շարունակու
Մյօ երիւու բարձրատինան պաշտօն
տալները պատասխան տուին թէ գե
պեար վէհաւովեական իշխանութիւ
ունէր, իր կտմքն անդառնալի է
ըրած որոշմանը գէմ կենալի անօդ ո
ւեւ ազգեցութիւնը կոտրելու փո
փորձելը վտանգաւոր էր։

Յերիոլ լուելու եւ անզը նատել
հարկադրեցաւ Բայց թէ՛ ինք եւ թէ՛
մոլեռ անդ թէ լազերիները Հայոց պա-
րփարքին դէմ ասսատիկ նվա պահեց-
որուն ապացոյցներն իր ամեն մէկ ն
մակներուն մէջ կը տեսնու ի, եւ

թանձնակ անցուելով առաւել ողբախ բորբոքելով եւ արդիւնքը վերջապէս ճայի էր: Եւ ատկայի չորս պատրի-արքին վարժաւնքն իսկրպան այսպիսի տաելու թիւն մ' արդարացնելու: Ինաւ բան մը չանի: Անչո շա ճիզվիթաց պահանջումներուն գլուխ չծակյ ինչպէս որ կը փափաքէին, եւ զինքը զնելու եւ իրենց շահուն գործիք ընելու յոյսերնին՝ ի գերեւ հանեց: Բայց Ֆերիօի առջարկեած միաբանութեան դաշնագ-ընն գեմ ձիզիթն ըստն յարուցած արդելցներուն հակառակ Աւետիք իր կիոնակիցները խոզալութեան յուղուց^{*}, եւ քանի մը տարի երկու եկեղեցները կատարեալ հաշութեան մէջ մացին: « Ըստութիւնն այնչափ մեծ է կաթորից համար. կը գրէ Ֆերիօլ 1703 մարտ 15-ն, որ ամեն մարդ կը խոստավանի թէ քրիստոնեաց երկը մը մէջ ասիէց աւելի զի՞նար ըլլու: Ակերաբառաւելի ձիզիթ հօյսերը Զատկին օրը Աստ բբ-Աննայի թափորը պարտցոցն Ղալաթիոյ մէջ, խաչերով գը-ըստիներով մասունքներով, վառած կերպներով եւ հաղարպաւոր ժողովրդոց ուղեկցութեամբ: Առաջ այս արարուութիւնը եկեղեցոյ մէջ միայն կը կատարուէր: »^{**} Ֆերիօլ փոխանտկ այս յաջող վիճակին համար Աւետիքին դահ ըլլու, առաջին առաջն առթիւ զոյն կործանելու կաշխատի, բայց ՚ի զոր:

* Աւետիք պատրիարքը դեռ Աղրիանու պօլիս է: Հայերը խաղաղութեան կը յորդուի: » (Անարդ նամակ Ֆերիօի առ կոմս Յանշարիքն 11 մարտ 1702: — « Վարժուիկաց հալածումը բոլորովին վերջացած է: » (Անարդ նամակ Ֆերիօի առ Յանշարիքն 8 յունիս 1702: — Հալածանքը բոլորովին վերջացած կերպախ: » (Անարդ նամակ Ֆե-

(Յուլյան Առաքելու)

$$\left\{ \begin{array}{l} \mu F^{\alpha\beta} h_{\beta} - q^{\alpha\beta} \mu F^{\gamma\delta} h_{\beta\gamma} h_{\delta} \\ \end{array} \right\} = \left\{ \begin{array}{l} \mu F^{\alpha\beta} h_{\beta} - q^{\alpha\beta} \mu F^{\gamma\delta} h_{\beta\gamma} h_{\delta} \\ \end{array} \right\}$$

